



DE TOLGAARDER

Vrolijk wagenspel

door

D.J. EGGENGOOR

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE TOLGAARDER** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **D.J. EGGENGOOR** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2000 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **6** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

De tolgaarder - gierige, onsympathiek uitziende man, slordig gekleed en viezig, ± 60 jaar

Barend - welgedane boer, ± 50 jaar

Siene - een bijdehante logementhoudster, ± 50 jaar

Saaske - een kloosterzuster, ± 40 jaar

Juffrouw Lucretia - een deftige oude juffrouw, ± 70 jaar

Een zwerver - Unzel genaamd, ± 40 jaar

Dit wagenspel kan overal, zowel binnen als buiten, gespeeld worden en eventueel in ieder gewenst dialect. Het spel speelt zich af rond 1900, dus de kleding aan deze tijd aanpassen.

DECOR:

Op het toneel staan twee palen waartussen een ketting is gespannen, waaraan een bordje hangt met daarop "Tol". Links staat een tafel met een kleed erover, met daarop enkele kasboeken en wetsboeken en daarachter een stoel. Op de tafel nog een weegschaal met gewichten. Rechts een bord met daarop de tarieven:

Man - 5 cents

Vrouw - 4 cents

Kind - 3 cents

Hond - 2,5 cents

Geit - 2 cents

Koe - 10 cents

Kip - 3 cents

Overige goederen - 1 cent per kilo

Barend en Siene komen aangewandeld. Siene heeft een mandje aan de hand.

Barend: Een schande is het, een hele grote schande. Je kunt als fatsoenlijke, hardwerkende boer je bij je eigen toch niet voorstellen dat de regering van onze kleine koningin daar niks aan doet.

Siene: En of je gelijk hebt, Barend. Die tolgaarder hier, dat is een vette boef en een eersteklas oplichter. Hij berekent de mensen veelste veel. *(ze blijven staan voor de ketting)*

Barend: Hij rekent altijd meer dan de tarievenlijst aangeeft en als de mensen dan hun beklag doen, dan komt hij altijd aandragen met een of ander artikel uit het tolgaardersbesluit, waardoor juist jij weer meer moet betalen.

Siene: *(kijkt om zich heen)* Nou, die goorzak met z'n uitgestreken tronie zit er nog niet.

Barend: Misschien zit-ie wel achter het jeneverglas. Want de mensen hier in de buurt zeggen, dat hij d'r lang niet vies van is en dat hij d'r zeker niet in spuugt.

Siene: Bah, ik kan die tolgaarder met zijn valse tronie niet uitstaan. Op een tentoonstelling van jakhalzen zou hij zeker de eerste prijs behalen.

Barend: En wat ik ook niet begrijp is, dat de regering van de kleine koningin zo'n vetbuul niet controleert.

Siene: Maar wat wil je dan, m'n beste man? Daar in dat verre Den Haag weten ze ampel dat d'r ook nog een Drente bestaat. Als laatste bestaat er voor hen alleen nog maar Zwolle en verder niks.

Barend: Of ze denken... daar in Drente is het allemaal koek en ei. Maar ze vergeten één ding... de koek is beschimmeld en in het ei piept reeds het kuiken der tweedracht.

Siene: Die tolgaarder... waar komt-ie eigenlijk vandaan? Volgens mij is-t'ie niet uit deze contreien afkomstig.

Barend: Nee, de mensen zeggen dat-ie ergens achter het Zweelose geboren is. Zijn ouwelui hadden het zo arm, dat ze de belasting niet op konden brengen en daarom een soldaat in huis kregen. Vandaar natuurlijk dat het zo'n geldwolf is geworden.

Siene: Is hij ook getrouwd?

Barend: Welnee, als je 't mij vraagt, dan is hij zo bang als een wezel voor vrouwen, net als die pokhouten broers van hem. *(spottend)* Of zie je nog wel wat in hem?

Siene: *(griezelt)* O, brrr... nee hoor. Ik moet er niet aan denken. Hij is zo lelijk als een pad, de rillings lopen me over de rug. Dan had ik nog net zo lief dat me een beer greep.

Barend: *(lachend)* Wat maakt het uit Siene... in het donker zijn alle katten

grauw!

Lucretia: *(op: echt het type van de deftige dame met op het hoofd een grote hoed met veren. Ze heeft aan de lijn of op de arm een (kunst)poedeltje. Ze spreekt op een hooghartige en afstandelijke manier)* Goedemorgen eenvoudige mensen. O, ik zie het al, de tolgaarder is er nog niet. En hij had er toch allang moeten zijn. Het is beslist niet comme il faut!

Barend: *(tracht ook deftig te praten)* 't Is net wat de dame zegt. Hij laat ons hier gewoon voor Piet Snot staan. En ik krijg zo langzamerhand honger als een paard, want ik heb vanmorgen alleen maar een bordje roggepap gehad.

Siene: Die tolgaarder hier... dat is een dikke boef. Ze moesten hem nakend met stroop insmeren en in een mierennest leggen.

Lucretia: Ik kan eigenlijk best wel met een gerust hart over die ketting heen stappen. Ik heb absoluut niks aan te geven.

Barend: Nou dame, daar zou ik nu maar niet te vast van overtuigd wezen. Wat dacht je van dat geval wat uwes daar aan het touwtje hebt?

Lucretia: *(geschrokken)* Geval...? Touwtje...? Maar boertje, dat is Bijjou! M'n poedeltje! Dat is echt het kostbaarste wat ik op deze aard bezit. *(knuffelt het beestje)* Nietwaar, Bijjou, m'n engeltje. O, ik ben werkelijk dol op haar. Als ik eenmaal het tijdelijke met het eeuwige zal verwisselen, dan zal Bijjou ook alles van me erven. *(kust het beestje)*

Siene: Ik denk toch echt wel dat je voor dat poeperdje moet betalen. Die tolgaarder hier, die knijpt iedereen uit alsof het een citroen is.

Barend: Siene heeft gelijk, hij knijpt de mensen uit tot er geen druppel meer in zit.

Lucretia: *(geschokt)* Maar toch niet mij en die arme Bijjou?

Barend: Ja dame, je kunt nu wel klagen en knerpen als een versleten scharnier, toch zul je moeten dokken. Die tolgaarder hier is een valse zakkenwasser en anders niks.

Lucretia: *(hooghartig)* Maar dat neem ik niet. Ik ben niet de eerste de beste, weet je. Mijn naam is Lucretia Antoinette Berendina Gravelinc geborgen Bentenborg. Mijn man bezit een groot landgoed, hier in de buurt.

Barend: *(spottend)* Sjonge-jonge, wat een naam. Alsof je een emmer leeggooit. De dominee heeft zeker het doopvont in de kerk wel een paar keer bij moeten vullen, toen ze jou doopten, dame!

Lucretia: Nou zeg, ik verbied me deze toon. Ik ben een dame van stand en...

Siene: Poeh, het mocht wat. En nog kapsones ook. Mens, mekker toch niet zo. Een schaap zou sluik haar krijgen van schaamte, als hij zo

moest mekkeren.

Saaske: *(op: ze is gekleed in een nonnenhabijt en praat met een Limburgs accent)* Goedemorgen, brave zielen. De Heer zij met u.

Allen: Dag, zuster.

Saaske: Awel sunne, 'k zie dat de boel nog niet open is. Nou, dat geeft toch helegaar niet. Ons lieve Heer heeft ons toch zo een schonen ochtend gegeven, dat het een genoeg is om even te rusten. Awel... awel... hoor die vogelkes toch eens aan. Ze gaan me daar tekeer dat het een lieve lust is.

Barend: Jawel, de zuster heeft makkelijk praten. En ik zeg altijd maar, tijd is geld. Maar ik wil graag op tijd op de veemarkt zijn. D'r komt vandaag een mooie lakenvelder koe aan de markt en die wil ik vanavond graag meenemen, om bij mij op stal te zetten.

Siene: En ik wil ook naar de markt. Ik ben eigenares van het logement "de Gouden Krakeling". En ik moet verse groente kopen, want dan kan ik mijn gasten vanavond wat goeds voorzetten. En als ik te laat kom, dan is er alleen maar verlept spul over.

Lucretia: En ik ga op de koffie bij mijn goede vriendin. Zij is een freule Mervelinck Trip en ze woont op dat kleine landhuis, een eindje verderop. En ik wil stipt op tijd bij haar zijn.

Saaske: Awel sunne! Maar geniet toch van dezen rustigen stond die ons lieve Heerke u zo plotseling geeft, omdat diejen tolgaarder z'n eiges heeft verslapen. Kijk naar de blommekes en de bietkes en de veugelkes. Zij kwinkeleren zo prachtig. De engelkens in de hemel moeten d'r bijkans van wenen!


Siene: *(tot de anderen)* Ach wat, die nonnekes uit het klooster, die malen niet om de tijd. En weet je waarom? Omdat ze in zo'n klooster niks te doen hebben. Een beetje in de kruidentuin onkruid schoffelen en de metten bidden, en anders niks.

Barend: Net wat je zegt, mens. Die nonnen uit het klooster, die hebben een leven als de maden die uit het spek vallen.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407



“Samenspelen” is ons motto